

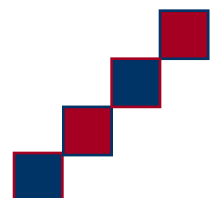
Βασικά Συμπεράσματα της έρευνας

«Εικόνες και αναπαραστάσεις βίας μέσα και έξω από τους σχολικούς χώρους»

Αντικείμενο της έρευνας αποτέλεσε η αποτύπωση των αναπαραστάσεων των Ελλήνων/ίδων μαθητών/τριών Λυκείου, Γυμνασίου και τελευταίων τάξεων του Δημοτικού για τη σχολική ζωή και ειδικότερα για τα φαινόμενα και τις εκδηλώσεις βίας στο σχολικό περιβάλλον.

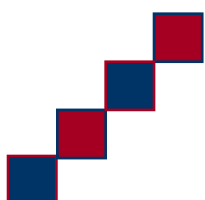
Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, περίπου 1 στους/ις 3 μαθητές/τριες δηλώνουν δυσαρεστημένοι από τη σχολική ζωή. Περισσότερο δυσαρεστημένοι/ες εμφανίζονται οι μαθητές/τριες των δημοσίων σχολείων, καθώς επίσης και οι μαθητές/τριες Λυκείου, στους/ις οποίους/ες το ποσοστό δυσαρέσκειας πλησιάζει το 40%. Επιπλέον, οι μαθητές/τριες του ελληνικού σχολείου εκφράζουν αβεβαιότητα για το μέλλον τους σε ποσοστό που καταγράφεται στο 72%, ενώ ειδικότερα για τους/ις μαθητές/τριες Λυκείου, οι οποίοι βρίσκονται εγγύτερα στην αποφοίτηση, το αντίστοιχο ποσοστό εμφανίζεται κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο, αγγίζοντας το 83%.

Παρά τα αισθήματα δυσαρέσκειας για τη σχολική ζωή και το αίσθημα αβεβαιότητας για το μέλλον τους, οι μαθητές/τριες των ελληνικών σχολείων φαίνεται να συμπαθούν γενικά το σχολείο, τοποθετώντας τη συμπάθεια τους κατά μέσο όρο στο 7,15 με άριστα το 10. Μεγαλύτερος βαθμός συμπάθειας καταγράφεται για τα κορίτσια (7,44) συγκριτικά με τα αγόρια (6,85), όπως επίσης και για τους μαθητές του Δημοτικού (8,52) έναντι των μαθητών Γυμνασίου (7,15) και Λυκείου (6,84), ενδεχομένων λόγω του γεγονότος ότι χρόνο με το χρόνο, οι σχολικές απαιτήσεις για τους/ις μαθητές/τριες αυξάνονται.

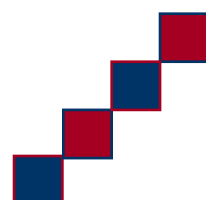
Όσον αφορά στις εγκαταστάσεις του σχολείου, ικανοποίηση δηλώνει του 64% των μαθητών/τριών, έναντι ποσοστού 36% που εκφράζουν δυσαρέσκεια. Σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται μεταξύ των απαντήσεων μαθητών/τριών του δημοσίου και του ιδιωτικού σχολείου, καθώς οι μαθητές/τριες του πρώτου εκφράζουν ποσοστό δυσαρέσκειας περίπου 40%, έναντι μόλις 10% των μαθητών/τριών του δεύτερου. Επιπλέον, η πλειονότητα των μαθητών/τριών (50,9%) δεν ξεχωρίζει περισσότερους από 5 καθηγητές που να τους έχουν αφήσει καλές εντυπώσεις στη σχολική τους θητεία.

Στη συνέχεια της έρευνας, με τη βοήθεια συγκεκριμένων προτάσεων, ζητήθηκε από τους/ις μαθητές/τριες να προσδιορίσουν τη συχνότητα με την οποία καλούνται να διαχειριστούν αισθήματα θυμού στην καθημερινότητά τους. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, περίπου 1 στους/ις μαθητές/τριες δηλώνουν ότι τους συμβαίνει πολύ και αρκετά συχνά να χάνουν την ψυχραιμία τους ή να εκνευρίζονται εύκολα. Περίπου 1 στους/ις 5 συγκρούονται σε αντίστοιχη συχνότητα με άτομα του οικογενειακού τους περιβάλλοντος. Επιπλέον, ένα 10% των μαθητών/τριών δήλωσαν ότι πολύ και αρκετά συχνά εκτονώνουν το θυμό τους ξεσπώντας πάνω σε αντικείμενα, ενώ ένα 5% τσακώνονται σε αντίστοιχη συχνότητα με φίλους ή άτομα της παρέας τους. Αξίζει να σημειωθεί, επίσης, το γεγονός ότι το 14% των μαθητών παραδέχονται ότι πολύ ή αρκετά συχνά σκέφτονται να ανταποδώσουν την απογοήτευση ή στεναχώρια που τους έχουν προκαλέσει. Γίνεται, συνεπώς, αντιληπτό ότι για σημαντικό μέρος των μαθητών/τριών παρατηρούνται φαινόμενα αδυναμίας διαχείρισης του θυμού στην καθημερινότητά τους.

Στα πλαίσια της αποτύπωσης των αναπαραστάσεων των μαθητών/τριών του ελληνικού σχολείου για την ενδοσχολική βία, διερευνήθηκε ο βαθμός ανοχής τους σε φαινόμενα, εκδηλώσεις ή εικόνες βίας. Το συντριπτικό ποσοστό μη ανοχής της βίας (κακοποίησης/δηλητηρίασης) κατά των ζώων συντροφιάς (98% συμφωνούν με την άποψη να χαρακτηρίζεται έγκλημα και να τιμωρείται αυστηρά από το νόμο), το υψηλό ποσοστό μη ταύτισης με την άποψη ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η χρήση βίας είναι δικαιολογημένη (84%), καθώς και το σχετικά υψηλό ποσοστό επιλογής μη εμπλοκής σε διαφωνίες που μπορεί να έχουν βίαιη κατάληξη (79%) συνιστούν μία ενθαρρυντική διαπίστωση για τους/ις μαθητές/τριες, που φαίνονται να απορρίπτουν την επιλογή της βίας ως λύση για τις διαπροσωπικές τους διαφορές. Ωστόσο, αν και η χρήση της βίας απορρίπτεται ως επιλογή, μόνο το 57% δηλώνουν ότι θα επενέβαιναν για την αποσόβηση ενός βίαιου περιστατικού που θα αφορούσε τρίτους. Τέλος, η επίδραση των ΜΜΕ όσον αφορά στην εξοικείωση των παιδιών με τις εικόνες βίας καταδεικνύεται από το γεγονός ότι λιγότεροι/ες από τους/ις μισούς/ές ερωτώμενους/ες απάντησαν ότι αλλάζουν κανάλι όταν μια σκηνή βίας προβάλλεται στην τηλεόραση.

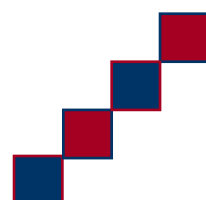
Εξετάζοντας τα αποτελέσματα βάσει των δημογραφικών χαρακτηριστικών των ερωτώμενων, αξίζει να σημειωθεί η διαφοροποίηση μεταξύ αγοριών και κοριτσιών όσον αφορά στη νομιμοποίηση της επιλογής χρήσης βίας σε ορισμένες περιπτώσεις, καθώς ενώ τα κορίτσια απορρίπτουν τη συγκεκριμένη επιλογή σε συντριπτικό ποσοστό (91%), το αντίστοιχο ποσοστό για τα αγόρια είναι κατά 14 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο. Η ανοχή των αγοριών στη βία καταγράφεται μεγαλύτερη και στην ερώτηση που αφορά στην προτίμηση αλλαγής του καναλιού σε περίπτωση προβολής κάποιας τηλεοπτικής σκηνής βίας, καθώς τα αγόρια απάντησαν σε ποσοστό μόλις 34% ότι προτιμούν να αλλάξουν κανάλι, έναντι ποσοστού 62% των κοριτσιών. Επιπλέον, τα ποσοστά ανοχής στις τηλεοπτικές

σκηνές βίας αυξάνονται, όσο αυξάνεται η ηλικία των ερωτώμενων, όπως αυτή προσδιορίζεται από τη βαθμίδα φοίτησης (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο).

Στη συνέχεια της έρευνας, επιχειρήθηκε η καταγραφή της ορατότητας φαινομένων και εκδηλώσεων βίας στο ενδοσχολικό περιβάλλον, καθώς επίσης και της συχνότητας υλικών καταστροφών, ως έκφραση σχολικής βίας. Όσον αφορά στην ορατότητα φαινομένων / εκδηλώσεων βίας στη σχολική ζωή, 7 στους/ις 10 μαθητές/τριες δηλώνουν ότι στη σχολική τους ζωή παρατηρούν τέτοια φαινόμενα ή εκδηλώσεις. Υψηλότερη ορατότητα καταγράφεται για τους/ις μαθητές/τριες Λυκείου (73%). Σε σχέση με τις υλικές καταστροφές, συχνότερα φαινόμενα αποτελούν οι καταστροφές διδακτικού υλικού (35%), με μικρή διαφορά ακολουθούν οι καταστροφές εξοπλισμού (33%) και κτηριακής υποδομής (27%), ενώ στην τέταρτη θέση καταγράφονται οι καταστροφές αντικειμένων ιδιοκτησίας των μαθητών (16%). Οι καταστροφές αρχείων του σχολείου και αντικειμένων ιδιοκτησίας καθηγητών καταγράφουν μικρά ποσοστά συχνότητας (7% και 2% αντίστοιχα), ενώ προβληματισμό για τις συνθήκες φύλαξης των σχολικών χώρων δημιουργεί το γεγονός ότι το 20% των ερωτώμενων προσδιόρισαν τις διαρρήξεις ή κλοπές αντικειμένων του σχολείου ως πολύ, αρκετά ή όχι και τόσο συχνό φαινόμενο.

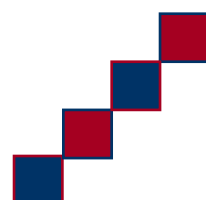
Όπως διαπιστώνεται από τα αποτελέσματα της έρευνας, η ενδοσχολική βία εκδηλώνεται ως επί τω πλείστω λεκτικά. Υψηλό ποσοστό ορατότητας καταγράφηκε κυρίως για περιστατικά χλευασμών ή εξυβρίσεων (88%) όπως επίσης και διάδοσης αρνητικών σχολίων / φημών από μαθητές/τριες για άλλους/ες μαθητές/τριες (67%), ενώ θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη και το ποσοστό 44% που καταγράφεται για τα περιστατικά εκφοβισμών και απειλών, τα οποία ενέχουν και ψυχολογική διάσταση.

Ωστόσο, τα φαινόμενα σωματικής βίας δεν εκλείπουν από το ελληνικό σχολείο, καθώς 2 στους/ις 3 μαθητές/τριες έχουν παρατηρήσει περιστατικά αλληλοξυλοδαρμών στο σχολικό τους περιβάλλον. Τα περιστατικά επιθέσεων με αυτοσχέδια όπλα εμφανίζουν πολύ χαμηλό ποσοστό ορατότητας (μόλις 5%), ενώ αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι οι σεξουαλικές ενοχλήσεις ή προσβολές με σεξουαλικό υπονοούμενο συνιστούν και αυτές μία πραγματικότητα της σχολικής ζωής του Λυκείου, μιας και η ορατότητα του εν λόγω φαινομένου καταγράφηκε στο 33%.

Στη συνέχεια της έρευνας, διερευνήθηκε ο βαθμός και τα χαρακτηριστικά της θυματοποίησης που προκλήθηκε στα πλαίσια ενδοσχολικών περιστατικών βίας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, το 26% των μαθητών/τριών έχουν υπάρξει τουλάχιστον μία φορά θύμα κάποιου είδους βίας στο σχολείο τους. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων (79%) επρόκειτο για περιστατικό λεκτικής βίας, το οποίο εκδηλώθηκε μέσω χλευασμού / εξύβρισης και κοροϊδίας και το οποίο προκλήθηκε από συνομήλικο/η μαθητή/τρια ή συμμαθητή/τρια. Στην πλειονότητά τους (67%), τα θύματα κάποιας μορφής σχολικής βίας ανέφεραν το περιστατικό, σε μεγαλύτερο ποσοστό στους οικείους τους (οικογένεια, φίλους), ωστόσο ένα 33% επέλεξαν να αποσιωπήσουν το γεγονός. Αξίζει να σημειωθεί ότι σχεδόν 1 στα 2 θύματα (46%), που υπέστησαν κάποια μορφή βίας στο σχολικό περιβάλλον και δεν ανέφεραν σε κανένα το περιστατικό αυτό, πραγματοποίησαν τη συγκεκριμένη επιλογή διότι αξιολόγησαν το περιστατικό ως μη σημαντικό.

Όσον αφορά στη συμμετοχή των ερωτώμενων σε κάποιο περιστατικό βίας, 1 στους/ις 10 μαθητές/τριες δηλώνουν ότι έχουν ασκήσει και οι ίδιοι/ες βία στα πλαίσια κάποιου ενδοσχολικού περιστατικού. Επιπλέον, το 30% των ερωτώμενων δήλωσαν ότι έχουν αντιληφθεί ότι κυκλοφορεί μεταξύ μαθητών του σχολείου βίντεο ή γραπτό μήνυμα με υβριστικό ή προσβλητικό περιεχόμενο για κάποιον/α μαθητή/τρια ή καθηγητή/τρια του σχολείου, ενώ ένα 11% των

Λυκαβηττού 17
106 72 ΑΘΗΝΑ
T: 210-36 13 903
F: 210-36 23 902
E: info@vprc.gr
W: www.vprc.gr

ερωτώμενων έχουν αντιληφθεί ότι κάποιος/α μαθητής/τρια στο σχολείο τους είναι θύμα ενδοοικογενειακής βίας.

Τέλος, διερευνήθηκαν ακόμη οι εικόνες και αναπαραστάσεις των μαθητών για τη βία στην καθημερινή τους ζωή εκτός σχολείου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, 8% των μαθητών/τριών έγιναν πολύ συχνά ή αρκετά συχνά μάρτυρες βίαιων περιστατικών στο δρόμο, 1 στους/ις 10 έχουν υπάρξει θύματα κάποιας μορφής βίας στην καθημερινή τους ζωή, ενώ ένα 9% έχουν οι ίδιοι/ες συμμετάσχει σε κάποιο βίαιο περιστατικό στην εκτός σχολείου ζωή τους.

